

סיכום ביקורת תנובת החלב והשומן בשנת 1958/59

ביקורת תנובת החלב והשומן בעדרים של חברי ההתאחדות התרחבה בשנת תשי"ט ובוצעו 151 משקים קיבוציים, 12 מושבי עובדים, 8 מושבים שיתופיים ו-10 בתי ספר חקלאיים. מספר הפרות בביקורת גם הוא גדל במידה ניכרת; בממוצע היו בביקורת 16,917 פרות לער

מת 15,400 בשנת תשי"ח, היינו — עליה ב-1517 שהם 11%.

גם במספר הישובים שהיו בביקורת יש לציין עליה קלה — 181 בשנת תשי"ט לעומת 177 בשנת תשי"ח.

ט ב ל ה 1.

סיכום בקורת תנובת החלב והשומן בשנת תשי"ט 1958/59

ש. חלב	מספר פרות בעדר	מספר פרות בבקורת	חלב ק"ג	שומן ק"ג	חלב ק"ג	שומן ק"ג	אחוז שומן בממוצע	חלב ק"ג	שומן ק"ג	חלב ק"ג	שומן ק"ג	חלב ק"ג	שומן ק"ג
אקטובר	15824	11842	190607	6862	3.60	12.0	16.1	1241	605	377	9	377	9
נובמבר	16076	11825	200283	7210	3.60	12.5	16.9	1106	504	350	4	350	4
דצמבר	16005	11884	216244	7742	3.58	13.5	18.2	1209	505	373	4	373	4
ינואר	16787	12866	242848	8597	3.54	14.5	18.9	1446	579	378	7	378	7
פברואר	16717	13376	255028	9079	3.56	15.3	19.1	1299	585	416	3	416	3
מרץ	17114	14303	276200	9777	3.54	16.1	19.3	1176	538	513	3	513	3
אפריל	17632	15327	301818	10443	3.46	17.1	19.7	1016	520	427	3	427	3
מאי	17895	15809	306638	10364	3.38	17.1	19.4	858	401	363	7	363	7
יוני	17649	15467	287311	9654	3.36	16.3	18.6	566	265	320	4	320	4
יולי	16852	14253	248839	8485	3.41	14.8	17.5	549	217	330	5	330	5
אוגוסט	17268	13875	228866	7965	3.48	13.3	16.5	741	256	515	10	515	10
ספטמבר	17190	13486	220187	7750	3.52	12.8	16.3	987	477	571	7	571	7
בממוצע													
וס"ה	16917	13692	247905	8660	3.49	14.65	18.11	12194	5452	4933	66	4933	66
בתשי"ח	15400	12349	209182	7346	3.51	13.58	16.93	10590	4800	3286	59	3286	59

בממוצע לפרה בשנת תשי"ט: 5347 ק"ג חלב, 187 ק"ג שומן, 3.49% בממוצע. בממוצע לפרה בשנת תשי"ח: 4957 ק"ג חלב, 174 ק"ג שומן, 3.51% בממוצע.

בשנת הדרי"ח היתה עליה גדולה מאוד בתנובה הממוצעת לפרה — 5347 ק"ג לעומת 4957 ק"ג בשנת תשי"ח; הרי זו עליה ב-390 ק"ג, או ב-7.87%.

עליה עצומה זו, שאין כדוגמתה בתולדות ספרי העדר והביקורת בעולם, הושגה בעיקר בעקב הסלקציה המוגברת שבוצעה בעדרים מחד מת הירידה החריפה במחירי החלב בשנת תשי"ח.

מספר הפרות שנמכרו והוצאו לשחיטה בשנת הדרי"ח הגיע ל-4933, וזהו 29.2 אחוז מהמספר הממוצע של הפרות שעמדו בביקורת; בתשי"ח הוצאו לעומת זה, 3286 פרות, שהיוו 21.3% מכלל הפרות המבוקרות.

מספר ההמלטות בשנת הדרי"ח היה 17,646 לעומת 15,390 בשנת תשי"ח; זוהי עליה ב-2256 המלטות או ב-14.66%. ריבוי זה

טבלה 2.

תנובת החלב והשומן הממוצעת במשקי
ספר העדר בשנים תש"י-תשי"א

השנה	מספר העדרים	מספר הפרות	חלב ק"ג	שומן ק"ג	שומן %
תש"י	96	9021	4015	146	3.64
תשי"א	147	12272	3869	140	3.62
תשי"ב	195	14100	3796	141	3.72
תשי"ג	199	14600	3868	140	3.60
תשי"ד	198	14337	4197	149	3.55
תשט"ו	184	14273	4632	165	3.56
תשט"ז	182	14200	4836	173	3.58
תשי"ז	180	13615	4836	173	3.58
תשי"ח	177	15400	4957	174	3.51
תשי"ט	181	16917	5347	187	3.49

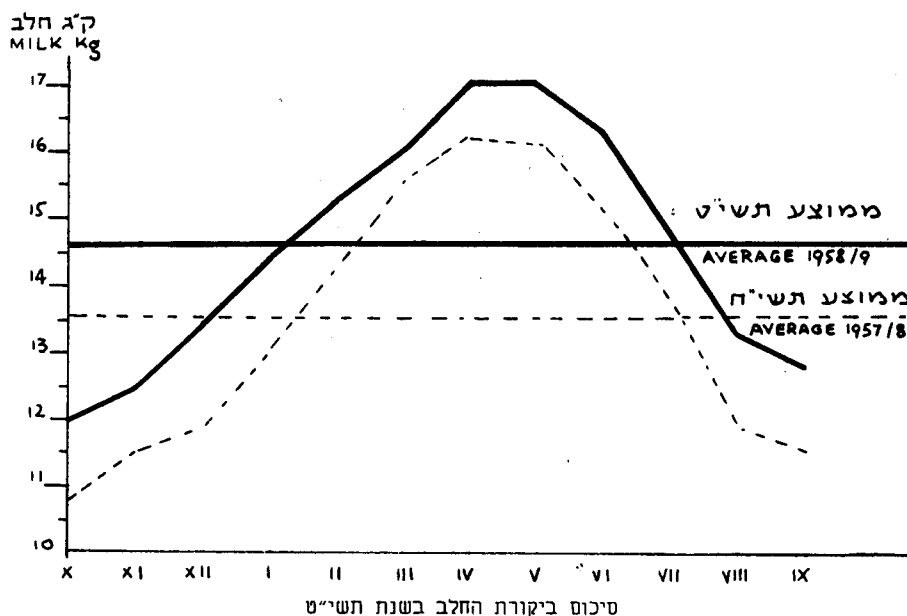
תנובת החלב והשומן הממוצעת לפי אזורי
הארץ השונים

כבאשתקד ניסינו גם השנה לבחון אם ישנם
הפרשים ניכרים בתנובה הממוצעת באזורי הארץ
השונים, מודרכים מההנחה שבאזורים החמים

בהמלטות עולה במידה ניכרת על הריבוי
במספר הפרות בביקורת ואת הסיבה לכך יש
לבקש בסלקציה החריפה בעדרים, עליה תוזכר
לעיל. מספר המבכירות שהמליטו ונתווספו לעדר
הפרות בתשי"ט היה 5452, לעומת זה, יצאו את
העדרים 4933 פרות; לפי זה הסתכם הריבוי
בפרות בתוספת הזעומה של 519 ראש בס"ה.

תנובות-שיא ומיון לפי התנובה הממוצעת
בעדרים

בשנים תשי"ח-י"ט הניבו 714 פרות מעל
ל-7000 ק"ג חלב ובין אלה: 2 פרות שהניבו
למעלה מ-10,000 ק"ג, 20 — מעל ל-9,000 ק"ג
חלב ו-122 פרות הניבו מעל ל-8,000 ק"ג חלב
בתקופת חליבה שלא למעלה מ-365 ימי חליבה.
בשנת הדרי"ח הגיעו 21 עדרים לתנובה ממור
צעת שעלתה על 6000 ק"ג לפרה, לעומת חמ"י
שה בשנת תשי"ח; מספר המשקים שתנובת
עדריהם עלתה על 5500 ק"ג היה 76; מספר
המשקים שתנובת עדריהם עלתה על 5000 היה
131. 39 עדרים, תנובותיהם הממוצעות היו למטה
מ-5000 ק"ג בממוצע לפרה.

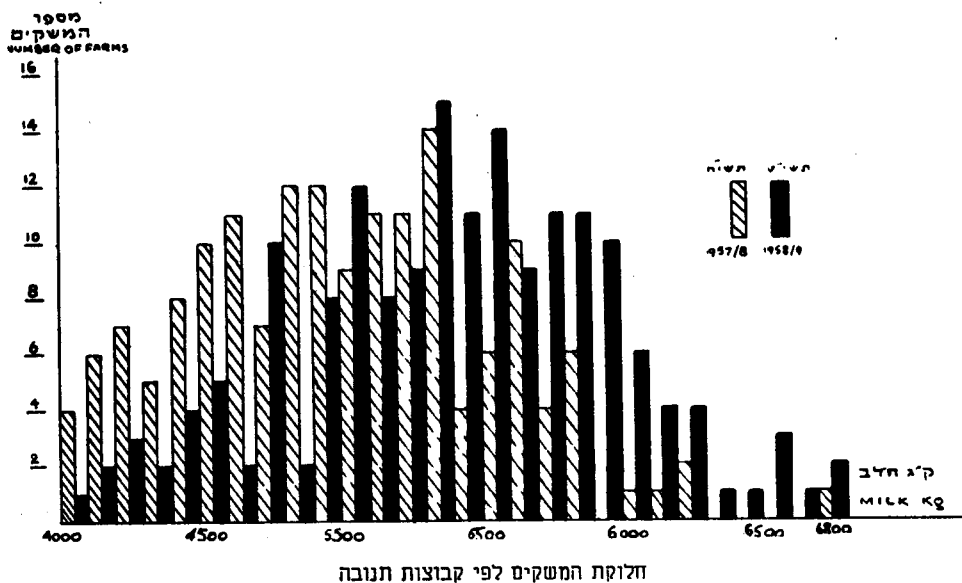
מושפע כושר ההנבה לרעה ; וכן רצינו לעמוד על מושפע כושר ההנבה לרעה ; וכן רצינו לעמוד על כן אם עדרי הנגב והדרום, שטופחו בעיקר מאמ הממוצעת עולה על הממוצע הארצי.

טבלה 3. תנובות החלב והשומן הממוצעות לפי האזורים בתשי"ט

האיזור	מספר המשקים	מספר הפרות	חלב ק"ג	שומן ק"ג	שומן %	ממוצע ליום חלב ק"ג
הדרום והנגב	19	1305	5661	191	3.38	15.5
עמק יזרעאל	31	4168	5544	195	3.51	15.2
עמק הירדן ובית שאן	22	1886	5406	187	3.45	14.8
גליל עליון	13	927	5362	186	3.47	14.7
חוף הים	56	6097	5194	184	3.54	14.2
יהודה והשומרון	21	1507	5168	175	3.38	14.2
גליל תחתון	6	540	5022	180	3.59	13.8

מטבלה 3 מתברר שאמנם נכון שהממוצע בעדרי הדרום והנגב עולה ב-314 ק"ג חלב על הממוצע הארצי. לעומת זה אין מתאמת התנ- זה בדבר השפעתו הרעה של החום על תנובות הפרות בעמקי הירדן ובין שאן, האזורים הדר- מים ביותר בארצנו ; תנובת עדרים אלה, לא זו בלבד שאינה נופלת מהממוצע הארצי, אלא אף עולה במעט עליו ; הממוצע שם הוא 5406 ק"ג.

כלומר — ב-59 ק"ג יותר מהממוצע הארצי. לעומת זה מתברר שאחוז השומן הממוצע בעמק הירדן, שהיה פעם מהגבוהים ביותר בא- רץ, הולך ומתקרב לממוצע הארצי בהש- פעת הפרים האמריקאיים והקנדיים. השפעת הפרים מגזע הולסטין-פריזי על העדרים בארץ באה לידי ביטוי בולט ביותר בעדרי עמק יזרע- אל, אשר תנובתם הממוצעת אינה נופלת עוד

(ערוך לפי רמת התנובה)

תנובה ממוצעת				ה מ ש ק	תנובה ממוצעת					
% שומן	חלב ק"ג	פרות בממוצע	% שומן		חלב ק"ג	פרות בממוצע	ה מ ש ק			
3.49	206	5902	149.9	.31	גבע	3.66	247	6745	7.4	יפה גרשון, אביגדור
3.47	204	5887	80.9	.32	עין-כרמל	3.34	224	6712	153.7	1. שובל
3.26	192	5887	76.4	.33	נוה-איתן	3.39	224	6614	60.8	2. זיקים
3.65	215	5880	46.3	.34	נהלל, בי"ס	3.23	212	6563	101.8	3. נירים
3.52	207	5880	92.3	.35	עין-צורים	3.21	210	6537	46.6	4. בית-גוברין
3.33	196	5873	81.8	.36	נגבה	3.41	223	6534	59.5	5. כפר-מנחם
3.44	202	5858	165.4	.37	גניגר	3.37	216	6402	136.8	6. בית-אלפא
3.35	196	5847	97.1	.38	אורים	3.49	220	6300	68.2	7. עמיר
3.34	195	5840	131.0	.39	שריד	3.41	213	6249	126.1	8. גבת
3.48	203	5836	61.2	.40	כברי	3.66	228	6242	117.8	9. אושה
3.43	200	5836	136.6	.41	כפר-גלעדי	3.44	215	6238	57.4	10. כפר-מכבי
3.65	212	5800	90.5	.42	מולדת	3.58	223	6216	58.3	11. יד-מרדכי
3.58	207	5796	83.2	.43	עין-החורש	3.41	211	6198	66.1	12. עין-השופט
3.37	195	5796	50.8	.44	מעגן-מיכאל	3.36	208	6176	99.8	13. רותמה
3.48	201	5782	81.8	.45	כפר-בלום	3.53	217	6150	69.1	14. העוגן
3.36	194	5763	65.2	.46	רשפים	3.43	211	6139	150.9	15. גבעת-בהנר
3.50	201	5752	195.8	.47	תל-יוסף	3.49	212	6085	116.9	16. משמר-העמק
3.36	193	5741	129.1	.48	אפקים	3.52	213	6048	80.1	17. דורות
3.51	201	5734	58.4	.49	גבעת-עוז	3.43	207	6041	76.9	18. שלוחות
3.47	199	5734	60.3	.50	שער-הגולן	3.51	212	6037	244.3	19. יגור
3.62	207	5723	119.5	.51	מרחביה	3.56	214	6023	61.4	20. המעפיל
3.52	201	5723	54.5	.52	רמת-יוזד	3.44	206	6001	58.5	21. יסודות
3.45	197	5709	56.2	.53	מגן	3.64	218	5990	103.3	22. דן
3.39	192	5676	154.7	.54	דגניה ב'	3.24	194	5990	76.3	23. בארי
3.53	200	5672	114.5	.55	מעברות	3.46	207	5986	52.8	24. להבות-חביבה
3.39	192	5658	64.8	.56	סעד	3.55	212	5960	142.8	25. עין-חרוד, הקה"מ
3.33	188	5650	58.5	.57	עין-השלושה	3.33	198	5950	64.3	26. עמיד *
3.53	199	5636	97.0	.58	גבעת-חיים, איחוד	3.49	207	5939	90.9	27. הזורע
3.51	198	5636	77.9	.59	רמת-השופט	3.46	205	5939	74.1	28. שדה-אליהו
3.30	186	5632	75.9	.60	עין-דור	3.65	216	5917	81.3	29. גן-שמאל
3.46	194	5621	78.3	.61	לוחמי-הגיסאות	3.36	199	5909	162.0	30. מזרע

תנובה ממוצעת					תנובה ממוצעת				
המשק	פרות בממוצע	חלב ק"ג	שומן ק"ג	% שומן	המשק	פרות בממוצע	חלב ק"ג	שומן ק"ג	% שומן
101. דפנה	95.0	5322	176	3.31	62. רמת-הכובש	58.4	5606	197	3.52
102. חיקוק	42.0	5307	186	3.51	63. דגניה א'	120.1	5599	203	3.62
103. הבונים	48.3	5296	193	3.65	64. גשר	48.3	5595	195	3.49
104. חפץ-חיים	80.2	5293	181	3.42	65. גבעת-חיים, הקה"מ	113.6	5592	192	3.44
105. ניצנים	70.7	5274	170	3.23	66. מעלה-החמשה	73.9	5585	186	3.33
106. בן-שמן, כפר-הנוער	38.2	5249	196	3.73	67. כפר-בתיא	24.5	5574	208	3.73
107. עיינות, ביי"ס	44.4	5245	194	3.69	68. ניר-יצחק	57.9	5566	196	3.52
108. חולדה	98.3	5234	174	3.33	69. חפצי-בה	64.1	5559	192	3.46
109. ברור-חיל	58.8	5234	172	3.29	70. יפעת	142.4	5552	195	3.51
110. נהלל *	399.1	5223	188	3.59	71. כפר-מסריק	79.8	5548	196	3.54
111. בית-השטה	51.8	5205	181	3.47	72. כפר-יהושע **	502.6	5544	196	3.53
112. כפר-הנוער הדתי	44.8	5198	183	3.53	73. אשד'י-יעקב, הקה"מ	108.7	5533	205	3.71
113. חצרים	45.5	5194	175	3.37	74. שילר	59.1	5515	195	3.53
114. גדות	46.3	5183	175	3.37	75. גנוסר	54.4	5512	196	3.36
115. שדות-יים	37.1	5168	179	3.46	76. משואת-יצחק	81.5	5501	179	3.26
116. שמיר	48.6	5154	180	3.50	77. הדסים, כפר-הנוער	17.4	5490	216	3.94
117. נצר-סירני	78.1	5154	178	3.45	78. כפר-רופין	61.4	5490	178	3.25
118. מגידו *	51.9	5150	184	3.58	79. יורעאל *	47.7	5486	196	3.58
119. עין-הנצי"ב	83.3	5121	174	3.39	80. געש	55.5	5482	194	3.54
120. עין-שמר	127.7	5092	173	3.39	81. גל-עד	52.3	5471	188	3.44
121. רעים	48.6	5070	173	3.42	82. שפיים	110.1	5464	181	3.31
122. רמות-מנשה	45.8	5066	185	3.66	83. משאבי-שדה	47.9	5439	194	3.57
123. ברקאי *	44.2	5066	171	3.38	84. מענית	72.6	5413	180	3.33
124. בני-דרום	56.8	5055	180	3.57	85. נחשונים	49.3	5409	177	3.27
125. עין-חרוד, איחוד	118.5	5055	178	3.52	86. עפולה, חות-לימוד	24.8	5406	204	3.77
126. גל-און	63.7	5052	171	3.38	87. עין-המפרץ	115.0	5402	193	3.58
127. אלומות	51.3	5044	176	3.49	88. יקום	102.4	5395	191	3.54
128. יבנה	71.8	5041	172	3.41	89. מסילות	56.3	5391	184	3.41
129. כפר-חיים **	245.1	5030	178	3.54	90. גבים	71.4	5391	178	3.31
130. שבי-ציון	149.7	5015	170	3.39	91. גזית	53.1	5391	181	3.36
131. אשדות-יעקב, אחוד	117.3	5008	178	3.55	92. משמר-הנגב	66.7	5387	178	3.31
132. שער-העמקים	62.2	4971	171	3.44	93. נען	108.4	5384	175	3.25
133. כפר-יבנה **	476.9	4964	183	3.68	94. תימורים	34.3	5380	189	3.52
134. גבולות	50.0	4960	172	3.47	95. רמת-יוחנן	121.1	5362	189	3.52
135. תל-עדשים **	257.2	4949	177	3.58	96. צאלים	52.3	5358	179	3.34
136. בית-קמה	44.1	4946	161	3.26	97. מסדה	94.4	5351	185	3.45
137. דברת	57.7	4942	185	3.75	98. גליל-ים	49.8	5336	181	3.39
138. צרעה	65.9	4920	167	3.39	99. סלמחים	34.8	5333	194	3.63
139. חמדיה	38.1	4913	166	3.38	100. בית-זרע	116.0	5322	181	3.40

תנובה ממוצעת					תנובה ממוצעת				
פרות	חלב	שומן	משק	המחצית	פרות	חלב	שומן	משק	המחצית
בממוצע	ק"ג	ק"ג	ק"ג	שומן	בממוצע	ק"ג	ק"ג	ק"ג	שומן
156.1	172	4541	50.8	רביבים	140.1	162	4887	87.0	גת
157.1	156	4526	50.6	נתיבי-הל"ה	141.1	167	4814	52.2	פלמח-צובה
158.1	149	4500	141.9	קרית-ענבים	142.1	169	4796	189.5	כנרת
159.1	166	4482	216.2	שדמות-דבורה **	143.1	172	4778	364.2	כפרי-חזקאל **
160.1	161	4464	71.3	משמר-דוד *	144.1	162	4774	54.9	חולתא
161.1	148	4431	39.6	גבר-עם	145.1	174	4760	59.8	סער
162.1	158	4406	93.7	רגבה	146.1	161	4756	58.7	מעגן
163.1	161	4318	61.0	אורי-הנר	147.1	168	4738	67.5	רבידים
164.1	151	4314	213.7	כפרי-דידיה **	148.1	172	4734	629.3	בארי-טוביה **
165.1	169	4271	67.3	מקוה-ישראל	149.1	169	4730	310.0	בית-יצחק **
166.1	155	4260	28.8	גלים, כפרי-הנוער	150.1	169	4727	673.8	כפרי-יחזקאל **
167.1	151	4241	41.3	אלוני-אבא	151.1	163	4723	51.8	עיר-גב
168.1	152	4150	67.6	להבות-הבשן *	152.1	170	4698	47.3	לביא *
169.1	141	4146	48.9	מבקיעים	153.1	159	4639	77.2	גבעת-השלשה
170.1	144	3979	55.0	מעין-ברוך *	154.1	161	4592	55.3	ארוז
					155.1	159	4577	63.2	אילת-השחר **

א. שמאראנר

* חולבים פעמיים ביום. ** חולבים חלקית שלוש פעמים ביום.

מכונת חליבה על חצובה

מבחנים במחירות ההיחלבות
(קטע ממכתביו של ר. בר-ענן)

בארצות השפלה נערכים מבחנים במחירות ההיחלבות באמצעות מכונת-חליבה מיטלטלת מטיפוס „וואסטרפאליה“, המצוידת במיתקן מיוחד לתכלית זו. האירגון למחקר הטיפוח בסקוטלנד תיכנן משקל קפיצי מיוחד, אליו מחובר שעון וגליל מסתובב לשם רישום אוטומאטי על גבי נייר מילימטרי. שעון כזה יתאים למבחני ההיחלבות במכוני החליבה בארץ. עד עתה נמצאים בשימוש רק 3 שעונים כאלה: בסקוטלנד, בניו-זילנד ובשבדיה. בביקורי עד עתה בארץ"ב טרם נתקלתי במכשיר כגון זה. מהתמונה המצורפת אפשר לעמוד על מבנהו הפשוט של המיתקן. בביתני החליבה בארץ אפשר יהיה לדעת, לוותר על החצובה ולתלות אותו בכל מקום ללא כל קושי.

ר. בר-ענן